

ongelijkheden. Tja, zolang niet iedereen en alles identiek is, zullen er vragen betreffende ongelijkheid rijzen.

Prof. dr. A. DE NAUW schreef 'Toepassing van administratieve geldboeten en administratieve sancties naar aanleiding van sociaalrechtelijke misdrijven'. Hij onderzoekt zowel de administratieve geldboete in het arbeidsrecht waar niettegenstaande een evolutie in het systeem het parket het laatste woord behoudt, als deze van de administratieve sancties van het Werkloosheidsbesluit van 25 november 1991 die bestaan in een uitsluiting van het genot van uitkering. Wat deze laatste betreft analyseert hij de kwesties van het eventueel karakter van strafsancie onder het E.V.R.M., de samenloop van administratieve en strafrechtelijke sanctie, de cumulatie van administratieve sancties en de omvang van de controle van de rechter op de administratieve beslissingen. De auteur verdedigt de stelling dat, anders dan het Hof van Cassatie oordeelt, volle rechtsmacht betekent dat de rechter niet alleen bevoegd is om de feitelijke grondslag van een voor hem bestreden overheidshandeling te verifiëren, maar ook om na te gaan of de bestreden maatregel het evenredigheidsbeginsel eerbiedigt.

In een synthese somt prof. dr. G. VAN LIMBERGHEN nog eens de pijnpunten van het sociaal strafrecht op; de wetgever moet zuiniger omspringen met straffen; de kwaliteit van de sociale strafwetgeving is bedroevend en ze is vaak onverenigbaar met het legaliteitsbeginsel; de wijze waarop de beklagde gedwongen wordt mee te werken aan zijn bestraffing tart alle procesrechtelijke waarborgen; de wetgever ontziet evenwel de witteboordendelinquent; het beroep op de administratieve sancties is een legistiek ontwijkingsmanoeuvre van het gerecht; feitelijk staat, zoals F. KEFER opmerkt, elke specifieke eigenschap van het sociaal strafrecht aan ernstige kritiek bloot. Deze opsomming van kritieken kan dan wel een perfecte weergave zijn van de ingenomen standpunten, toch zijn ze m.i. niet altijd coherent.

Bij wijze van conclusie bij deze wat mij betreft boeiende publicatie kan men stellen dat, zoals zo vaak bij de onderscheiden takken van het bijzonder strafrecht, het sociaal strafrecht geconfronteerd wordt met specifieke vraagstukken waarvan de oplossing vaak te vinden is in de algemene regels van strafrecht en welke van de weeromstuit leiden tot een beter begrip van die algemene regels. Spijtig genoeg is het boek typografisch niet altijd oké. Al te dikwijls worden woorden ten onrechte aan elkaar geschreven; hetzij ontbreken verbindingstekens, hetzij zijn ze fout; zijn talrijke witregels onnodig. Een enkele keer is niet erg, maar hier ging het me irriteren.

LUC HUYBRECHTS

Centrum voor Beroepsvervolmaking in de Rechten, *Het vernieuwde strafprocesrecht. Een eerste commentaar bij de wet van 12 maart 1998*, Antwerpen, Maklu, 1998, 285 p.

Op 12 maart 1998 werd de *wet tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek* (B.S., 2 april 1998) aangenomen. Onderhavig boek is een bundeling van de referaten, gehouden op een studiedag die op 13 november 1998 rond deze wet werd georganiseerd door het Cen-

trum voor Beroepsvervolmaking in de Rechten aan de UIA. De belangrijkste wijzigingen die de Wet van 12 maart 1998 heeft teweeggebracht in het Belgische strafprocesrecht, worden in de diverse voordrachten duidelijk uiteengezet en becommentarieerd.

In een eerste bijdrage beschrijft de heer M. FRANCHIMONT, buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit Luik, advocaat aan de balie te Luik en voorzitter van de Commissie Strafprocesrecht, de ontstaansgeschiedenis van de Wet van 12 maart 1998. Achtereenvolgens wordt een blik geworpen op de oprichting en de werkzaamheden van de Commissie Strafprocesrecht, de achterliggende filosofie bij de hervormingen die de Commissie heeft betracht, de drie door de Commissie geredigeerde voorontwerpen en de evolutie die het gedachtegoed van de Commissie in de loop van de parlementaire werkzaamheden heeft ondergaan, mede onder druk van het toenmalig politieke kader (Dutroux-schandaal).

De wijzigingen die de wet uiteindelijk heeft gegenereerd ten aanzien van het opsporingsonderzoek, worden behandeld in de voordracht van mevr. C. VAN DEN WYNGAERT, hoogleraar aan de UIA en gewezen lid van de Commissie Strafprocesrecht. Hetzelfde gebeurt voor het gerechtelijk onderzoek in een bijdrage van de heer B. DE SMET, postdoctoraal onderzoeker aan de UIA. Een eerste verandering houdt in dat het opsporingsonderzoek voor het eerst wettelijk wordt gedefinieerd en dat het facultatief karakter van het gerechtelijk vooronderzoek uitdrukkelijk door de wet wordt voorzien (art. 28bis, § 1 Sv.). Een bijzondere vernieuwing bestaat in de mogelijkheid voor de procureur des Konings om specifieke dwangmaatregelen te vragen aan de onderzoeksrechter, zonder dat deze met het volledige onderzoek wordt belast. Dit is de zogenaamde mini-instructie, ingevoerd door artikel 28septies van het Wetboek van Strafvordering. Opvallend is ook dat de bevoegdheid van de Procureur des Konings, zowel als van de onderzoeksrechter, voor het verrichten van onderzoekshandelingen, niet langer territoriaal beperkt is tot het eigen arrondissement. De wet van 12 maart 1998 heeft ook de proactieve recherche gedefinieerd. Deze vorm van onderzoek wordt in het kader van het opsporingsonderzoek gesitueerd (art. 28bis, § 2 Sv.) Ook het sepot wordt wettelijk erkend en geregeld (art. 28quater, al. 1 Sv.)

In de voordracht van de heer B. DEJEMEPPE, Procureur des Konings te Brussel en lid van de Commissie Strafprocesrecht, worden vervolgens de wijzigingen beschreven die de Wet Franchimont specifiek heeft veroorzaakt ten aanzien van het geheim karakter van het vooronderzoek. Ook in de bijdragen van de heer M. ROZIE, kamervoorzitter in het Hof van Beroep te Antwerpen en docent aan de VUB, en van de heer R. VERSTRAETEN, hoogleraar aan de KUL en advocaat aan de balie te Brussel, komt de grotere openheid van het gerechtelijk onderzoek uitgebreid aan bod. Deze bijdragen geven in het algemeen een omstandig overzicht van de nieuwe rechten waarover de verdachte, respectievelijk het slachtoffer sinds de Wet van 12 maart 1998 beschikken in het kader van het gerechtelijk onderzoek. Zo kan krachtens artikel 57, § 2 van het Wetboek van Strafvordering elke persoon die verhoord wordt door de politie of een onderzoeksrechter, een kosteloos afschrift krijgen van het proces-verbaal van verhoor. Conform het nieuwe artikel 61bis van het Wetboek van Strafvordering dient de onderzoeksrechter over te gaan tot de in verdenkingstelling van elke persoon tegen wie ernstige aanwijzingen van schuld bestaan. Deze in verdenkingstelling doet bepaalde rechten ontstaan in hoofde van de verdachte. Zo kunnen de niet aangehouden in verden-

kinggestelde, zowel als de burgerlijke partij verzoeken om het strafdossier in te zien (art. 61ter Sv.). Inzage kan slechts worden geweigerd indien de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen of indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden, indien de burgerlijke-partijstelling niet ontvankelijk lijkt of indien de burgerlijke partij van geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken. Daarnaast hebben de inverdenkinggestelde en de burgerlijke partij het recht om de onderzoeksrechter te verzoeken om een bijkomende onderzoekshandeling te verrichten (art. 61quinquies Sv.). Dergelijk verzoek kan afgewezen worden indien de onderzoeksrechter de maatregel niet noodzakelijk acht om de waarheid aan het licht te brengen, dan wel de maatregel op dat ogenblik nadelig acht voor het onderzoek. Het opsporingsonderzoek is in wezen inquisitoir gebleven. De onderzoeksverrichtingen gebeuren buiten de aanwezigheid van verdachte en slachtoffer. Geen van beiden heeft een inzage-recht of het recht om bijkomende onderzoekshandelingen te vorderen. Toch heeft de rechtsonderhorige een aantal nieuwe rechten toegekend gekregen: zo kan naar analogie met het gerechtelijk onderzoek, elke persoon die verhoord wordt door politie of parket een kosteloze kopie van het proces-verbaal van ondervraging krijgen (art. 28quinquies Sv.). Dankzij de introductie van het strafrechtelijk kortgeding, kan eenieder die geschaad wordt door een opsporingshandeling wat betreft zijn goederen, er de opheffing van vragen (art. 28sexies Sv.). Op dit strafrechtelijk kortgeding wordt dieper ingegaan in de bijdrage van de heer F. SCHUERMANS, voormalig adjunct-kabinetschef van de Minister van Binnenlandse Zaken.

In een bijdrage van de heren PH. TRAEST, hoogleraar aan de UG en advocaat aan de balie te Brussel en T. DE MEESTER, wetenschappelijk medewerker aan de UG en advocaat aan de balie te Antwerpen, beiden lid van de Commissie Strafprocesrecht, wordt ten slotte de regeling van rechtspleging na de Wet van 12 maart 1998 uiteengezet. Overeenkomstig artikel 127 van het Wetboek van Strafvordering voltrekt deze zich voortaan in twee fasen. Een eerste fase neemt een aanvang met de beschikking tot mededeling. Oordeelt de Procureur des Konings dat het onderzoek volledig is, dan vordert hij de regeling der rechtspleging door de raadkamer. De inverdenkinggestelde en de burgerlijke partij beschikken hierop over een termijn van vijftien dagen voor inzage van het dossier. Tijdens deze termijn kunnen zij bovendien bijkomende onderzoekshandelingen vragen aan de onderzoeksrechter. Pas daarna neemt de regeling der rechtspleging door de raadkamer zelf een aanvang. Het strafdossier ligt dan gedurende een tweede termijn van vijftien dagen ter beschikking van de inverdenkinggestelde en de burgerlijke partij. De procedure voor de raadkamer verloopt principieel tegensprekelijk.

Onderhavig boek is alleszins een aanrader voor elke jurist die zich met het vernieuwde strafprocesrecht geconfronteerd ziet. De diverse implicaties van de 'Wet Franchimont' voor de verschillende actoren in het strafproces, worden overzichtelijk en grondig toegelicht. Ook het inzicht dat de leden van de Commissie Franchimont verschaffen in de achtergrond van de nieuwe bepalingen, is verhelderend. Tot slot kan nogmaals verwezen worden naar de bijdrage van professor FRANCHIMONT, die terecht benadrukt dat de Wet van 12 maart 1998 nog maar een gedeeltelijke hervorming van het strafprocesrecht inhoudt. De Commissie Strafprocesrecht stelde inmiddels immers

een nagenoeg volledig nieuw Wetboek van Strafvordering op, waarin niet alleen de verworvenheden van de Wet van 12 maart 1998 zijn vervat, maar ook de algemene beginselen van het strafprocesrecht worden geherformuleerd en gestructureerd en de volledige procedure ten gronde, evenals een aantal bijzondere rechtsplegingen worden hervormd en gestroomlijnd. Gelet op het feit dat de hervorming van het strafprocesrecht niet werd opgenomen in het regeerakkoord, blijft het afwachten of en wanneer dit ontwerp voor advies zal worden voorgelegd aan de Raad van State.

Nathalie SIRON
Wetenschappelijk medewerker
Vakgroep Strafrecht en Criminologie UG

VOOR RECENSIE AANGEBODEN BOEKEN

SONCK, S., *Cassatieberoep in strafzaken*, Gent, Mys & Breesch, 1999, 128 p.

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN RACISMEBESTRIJDING, *De wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden. Rechtspraak*, Brussel, Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, 1999, 392 p.

TRAVERSI, A., *La défense pénale. Techniques de l'argumentation et de l'art oratoire*, Brussel, Bruylant, 1999, 260 p.

NUYTS, Ch., RAES, J. en WOUTERS, G., *Jaargids voor de Politiediensten '99*, Antwerpen, Maklu, 1999, 607 p.

VAN DONINCK, B., VAN DAELE, L. en NAJI, A. (eds.), *Het recht op het rechte pad?*, Antwerpen, Maklu, 1999, 242 p.

BLANPAIN, R. en CARMEN, I. (eds.), *Onderneming en parket. Naar een samenwerking ter bestrijding van economische criminaliteit*, Antwerpen, Maklu, 1999, 131 p.

DE WIEST, H., *Het gerechtelijk verhoor van kinderen. Een zicht op de praktijk*, Antwerpen, Maklu, 1999, 103 p.

BAZEMORE, G. en WALGRAVE, L., *Restorative Juvenile Justice: Repairing the Harm of Youth Crime*, Monsey, Criminal Justice Press, 1999, 407 p.

VANDER BEKEN, T., *Forumkeuze in het internationaal strafrecht. Verdeling van misdrijven met aanknopingspunten in meerdere staten*, Antwerpen, Maklu, 1999, 486 p.

VERMEULEN, G., *Wederzijdse rechtshulp in strafzaken in de Europese Unie: naar een volwaardige eigen rechtshulpruimte voor de lidstaten?*, Antwerpen, Maklu, 1999, 632 p.

Erratum

De auteurs van het artikel 'Naar een herstelrechtelijk jeugdsanctierecht' in het nr. 2 van *Panopticon* (1999) zijn G. DE COCK en J. VANDAMME in plaats van G. DEWAELE en J. VANDAMME, zoals eerder vermeld.

De boekbespreking van het boek *Edmond Picard. Jurisconsulte de Race* van F. RINGELHEIM is van de hand van P. DE HERT.